

กระบวนการ LEARN : สรุปการถอดบทเรียนจากการตรวจเยี่ยมเสริมพลัง ภายใต้โครงการ ๑๐๐ ตำบลส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม

ทีมนักวิชาการรุ่นใหม่ (Young Blood) สำนักโภชนาการ ขอขอบคุณ นายแพทย์วิริยะ เพ็งจันทร์ อธิบดีกรมอนามัย แพทย์หญิงนภาพรธรณ วิริยะอุตสาหกุล ผู้อำนวยการสำนักโภชนาการ หัวหน้ากลุ่มทุกท่าน และนางกุลพร สุขุมล ตระกูล นักโภชนาการชำนาญการพิเศษ ผู้ที่ให้โอกาสร่วมลงพื้นที่กับคณะตรวจเยี่ยมเสริมพลัง ภายใต้โครงการ ๑๐๐ ตำบลส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม เพื่อกระตุ้นเสริมพลังศูนย์อนามัยและพื้นที่เป้าหมาย ในการบูรณาการด้านส่งเสริมสุขภาพ ๕ กลุ่มวัยและอนามัยสิ่งแวดล้อม และร่วมเรียนรู้งานของพื้นที่ ทั้งนี้เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับคนรุ่นใหม่ให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในวันนี้ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากทีมนักวิชาการรุ่นใหม่ โดยการเล่าเรื่อง (Story Telling) และสรุปถอดบทเรียน ดังนี้

Small Success

การสนับสนุนและให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของร่วมกัน เป็นตัวอย่างที่ดีของการร่วมกันรับผิดชอบของคนในชุมชน เช่น เรื่องการจัดการขยะ เปลี่ยน waste เป็น value โดยให้ชาวบ้านคัดแยกขยะแล้วนำไปขายให้เทศบาล เพราะนอกจากทำให้สภาพแวดล้อมดีขึ้นแล้ว ยังเป็นการเพิ่มรายได้ในครัวเรือน ทำให้ประชาชนมีความตระหนักในการดูแลสุขภาพแวดล้อมมากขึ้น

การสื่อสาร โดยให้ผู้สูงอายุเป็นตัวเชื่อมระหว่างคนทุกกลุ่มวัย เนื่องจากผู้สูงอายุมีประสบการณ์มาก สามารถถ่ายทอดประสบการณ์และองค์ความรู้ผ่านภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม ประเพณี มีกิจกรรมต่างๆ โดยผู้สูงอายุเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอด เช่น การร้องเพลงชวนกล่อมเด็ก การสอนทำการเกษตรแบบพอเพียง การทำบุญร่วมกัน เพื่อให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพจิตที่ดี ลดการติดบ้าน ติดเตียง และช่วยป้องกันโรคสมองเสื่อม

การสร้างความเข้มแข็งของภาคีเครือข่าย หรือการใช้ความสัมพันธ์อันญาติมิตรก็เป็นอีกช่องทางในการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับคนในชุมชนที่จะสามารถทำให้ขับเคลื่อนงานได้ง่ายและเร็วขึ้น เช่น การตามไปฉีดวัคซีนให้เด็กที่บ้าน โดยอาศัยความร่วมมือของ อสม.

การแก้ปัญหาตามความต้องการคนในพื้นที่ จะสามารถทำให้งานขับเคลื่อนไปได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ เพราะเป็นความต้องการหรือปัญหาของชุมชนอย่างแท้จริง ดังนั้นก่อนที่เราจะมีโครงการกิจกรรมต่างๆควรมีการสำรวจบริบทของพื้นที่ และแก้ปัญหาตามลำดับความสำคัญ

ความรู้ใหม่จากการลงพื้นที่

นักวิชาการจากสำนักโภชนาการ ซึ่งมีความเชี่ยวชาญด้านโภชนาการ เมื่อลงพื้นที่จะได้เห็นหน้าที่หลากหลาย ได้เห็นถึงความสามารถของการทำงานร่วมกันหลายฝ่าย เพื่อที่จะดึงศักยภาพของคนในชุมชนออกมาหรือใช้ทรัพยากรบุคคลของคนในชุมชนเอง เป็นการแก้ไขปัญหาด้วยชุมชนเพื่อชุมชน แต่สำหรับนักวิชาการจากส่วนกลาง ซึ่งเป็นผู้คิดวางแผนนโยบายในการดำเนินงาน เป็นเรื่องสำคัญที่ผู้คิดจะต้องรู้และเห็นภาพการทำงานในพื้นที่ จะได้วางแผนแนวทาง และนโยบายการดำเนินงานที่สอดคล้องกับสภาพที่แท้จริงของพื้นที่ พร้อมทั้งเอื้อต่อการทำงานของผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่

สิ่งที่ได้เรียนรู้จากท่านอธิบดีกรมอนามัย

คำพูดของท่านอธิบดีที่นักวิชาการทุกคนได้ยินคือ “เราต้องลงมาเห็นสภาพการทำงานจริงของพื้นที่” “ต้องไม่นั่งเทียนเขียนโครงการ” “ต้องบูรณาการงานทุกภาคส่วน” ซึ่งประโยคเหล่านี้ ทำให้เราคิดว่า ก่อนจะเริ่มเขียนโครงการ เราต้องศึกษา/สำรวจความต้องการของคนในพื้นที่หรือบริบทของชุมชนนั้นๆ ไม่ใช่สิ่งที่เราต้องการหรืออยากจะทำ และการนำ

องค์ความรู้มาปรับใช้กับพื้นที่ต้องเข้าใจง่าย ปฏิบัติได้จริง เช่น เรื่อง Healthy Break เป็นองค์ความรู้ที่หลายๆ หน่วยงานสามารถนำไปใช้ได้จริง นอกจากนี้ การที่จะส่งต่อโครงการไปให้พื้นที่ ควรมีการทดลองใช้หรือประเมินความเข้าใจเสียก่อน และมีการติดตามผลการดำเนินงานหรือให้คำแนะนำ ช่วยแก้ไขปัญหาอย่างกลายนิมิตร เพื่อเสริมพลังในการสร้างภาคีเครือข่ายที่เข้มแข็งต่อไป

